

'Pine Marten'

'Worry beads', een bronznen keten van hoofden.

Foto's L. Beck

Fabeldieren van de toekomst

**Menselijke onderdelen; oren,
gebitten, schedels, voeten, maar
losgeraakt van het lichaam, komen
langere tijd voor in het werk van de
Amerikaanse beeldhouwster Rona
Pondick. De elf voornamelijk
roestvrijstalen beelden van haar, die
momenteel in het Groninger Museum
worden getoond, gaan nog een stap
verder. Waar eindigt de mens en
begint het dier en hoe ziet de
toekomst van mens en dier er uit in h
tijdperk van de biogenetica?**

In een uithoek van het Coop
Himmelb(1)au-paviljoen
van het Groninger Museum
staat een zilverkleurige ka-

le boom. Kaal, dus dood of
schijn dood als in de winter.
Maar niet getreurd, er zitten in
elk geval knopjes aan de tak-
ken. Beter kijken leert dat de
knopjes allemaal hoofdjes zijn.
Tientallen kleine schedeltjes
met de gezichtstrekken van
Rona Pondick zelf.

Ter introductie bij de tentoon-
stelling worden door het **Groninger Museum** allerlei serieu-
ze aspecten van het werk ge-
noemd. Maar er zou ook sprake
zijn van 'luchtige en zelfs ko-
mische trekken'. Waar die op-
merking op gebaseerd is, is las-
tig te achterhalen, want de
beelden mogen dan deels glan-
zen en glimmen als sportprij-
zen, lollig kunnen de associa-
ties niet zijn.

De hybride figuren waarin
moeilijk benoembare dieren
en mensen (vaak het hoofd van
Pondick zelf) tot één geheel sa-
mensmelten, lijken te verwij-
zen naar een toekomst waarin

gewetenloze genenknutselaars
de krankzinnigste kruisingen
van menselijke, dierlijke en
plantaardige levensvormen ge-
realiseerd hebben.

In het verleden was Pondicks
werk ook al niet zo opgewekt,
maar haar vroegere installa-
ties met losse oren, harige bol-
len en gebitten op en in zand-
hopen, wekten eerder de in-
druk iets te maken te hebben
met massagraven. Met andere
woorden de 'gewone' treurige
geschiedenis van de mens, die
nooit moe wordt van het oor-
logvoeren.

Maar oorlog voeren is kinder-
spel vergeleken bij de dreiging
van genetisch gerommel. Pon-
dick stelt niet voor niets steeds
zichzelf centraal: ieder mens,
iedere 'ik', krijgt als er niets ge-
beurt straks te maken met de
gevolgen van onomkeerbare
veranderingen aan erfelijk ma-
teriaal.

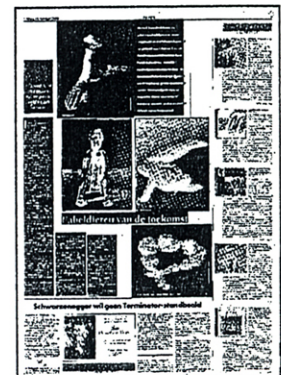
Het eerste werk bij binnen-
komst in het paviljoen, 'Pine
Marten', bestaande uit een
hand aan een halfliggend dier
met bovenop Pondicks hoofd,
is zo'n suggestie. Terwijl de
hand grotendeels ruw geble-
ven is als de handen zoals we
die allemaal hebben, is van het
hoofd slechts het aangezicht
'ruw'.

De rest van het beeld is super-
glad gepolijst, waarmee de be-
reikbaarheid van gemanipule-
erd leven en de mogelijkhe-
den dergelijke technieken ge-
accepteerd te krijgen nog eens
worden benadrukt.

Rona Pondick heeft voor het
maken van dit werk gebruik ge-
maakt van de nieuwste digitale
technieken. Daarmee werd het
ook mogelijk een afgietsel van
haar hoofd gradueel te verklei-
nen.

Op deze tentoonstelling komt
haar eigen hoofd overal terug.
Steeds in combinatie met dier-
lijke vormen, die evenwel ner-
gens een uitgesproken poema,
hond of aap vormen; als vrees-
wekkende fabeldieren van de
toekomst. Mensen en dieren
moeten de vreemde experi-
menten allemaal ondergaan en
voor een weg terug lijkt geen
ruimte.

Verderop zit Pondick als hond-
achtige met gebogen 'kop' in
zithouding, of met de horens
van een ram. In een uithoek van
het paviljoen ligt haar meervou-

dig gekopieerde hoofd als bronzen keten zwigend in een glazen vitrine.

'Marmot', een liggend dierlijk lijfje met scheefgedraaid menselijk hoofd en handen, vervaardigd uit siliconenrubber, en 'Untitled animal', uit roestvrij- en koolstof staal, lijken te refereren aan mislukte experimenten.

Centraal staat de grootste sculptuur, 'Monkeys', waar mens- en aapvormen in een huiveringwekkend spel gevangen zijn. Perfect vervaardigd, zoals alle aanwezige beelden. De 'apen' met lange staarten en deels 'authentiek menselijke' vormen lijken bezig elkaar te verslinden. De forse ruimte van het ongepolijste Coop Himmelb(l)au-paviljoen heeft daarbij een wezenlijke functie: ieder wezen is er volkomen aan zichzelf overgeleverd.

ANDRÉ KEIKES

Groninger Museum, tot en met 12 januari 2003.

'Untitled animal'